

Keerukatesse toodetesse investeerimisega kaasnevad riskid

Tähtsamad põhimõtted

- *Kui te ei mõista pakutava toote põhitunnuseid või tootega kaasnevaid põhiriske, ärge investeerige. Selle asemel kaaluge asjatundjalt nõu küsimist selle kohta, milline investering on teile sobiv.*
- *Pidage meeles, et toote tunnused ei kajastu alati toote nimetuses. Suhtuge ettevaatusega „kõrge”, „garanteeritud”, „maandatud riskidega” või „absoluutse” tulu lubadustesse. Sellised lubadused on sageli eksitavad.*
- *Olge ettevaatlik, kui teil on vaja kasutada oma raha enne toote alusel tehtava väljamakse tähtaega.*
- *Enne investeerimist selgitage välja kogukulud. Investeerimiskulud mõjutavad tõenäoliselt saadavat tulu. Samuti võib olla saadaval sarnaseid, kuid vähem.*

Hoiatuse andmise põhjused

Investeeringusühingud on praegusel kõigi aegade madalaimate intressimääradega perioodil vastanud investeerimistulu soovidele keerukate investeerimistoodete pakkumisega. Osa neist toodetest võimaldavad jaeinvestoritele ligipääsu eri liiki varadele (aktsiad, võlakirjad, kaubad) ja investeerimisstrateegiatele, mis olid varem kättesaadavad üksnes kutselistele investoritele.

Keerukate toodete turundus on sageli agressiivne. Vahel kasutatakse reklaamides selliseid köitvaid loosungeid nagu „absoluutne tulu”, „garanteeritud” ja „maandatud riskidega kasv” või reklaamitakse tulu, mis on praegu pankade pakutavatest hoiuseintressidest palju suurem. Sellised suured lubadused on sageli eksitavad või neil võib olla erinev tähendus sellest, kuidas teie neist aru saate.

Investorid ei mõista sageli selliste keerukate toodete toimimispõhimõtteid. Täpsemalt öeldes ei ole nendega kaasnevad riskid, kulud ja oodatav tulu paljudel juhtudel koheselt ilmne või kergesti mõistetav.

Osa keerukaid tooteid eeldavad riskide hindamiseks kõrgetasemelisi teadmisi. Samuti on neid vaja aktiivselt juhtida ja jälgida. Aktiivne juhtimine ja jälgimine on jaeinvestorite jaoks tihti liiga aeganõudev, ebapraktiline ja keeruline. Keerukatesse toodetesse investeerimise kaalumisel tuleks neid probleeme arvesse võtta.

Kutseliste investoritena käsitatavad organisatsioonid peaksid kaaluma, kas neil on vajalikul tasemel aktiivse juhtimise ja jälgimise teostamiseks piisavalt ressursse ja eriteadmisi.

Keeruka toote määratlus

Keerukus on suhteline mõiste. Toote mõistmise võivad keeruliseks muuta paljud elemendid. Toodet peetakse tõenäoliselt keerukaks järgmistel juhtudel:

- toode on tuletisinstrument või sisaldab tuletisinstrumenti (tuletisinstrument on finantsinstrument, mille väärtus põhineb teise finantsinstrumendi või muu aluseks oleva finantsvara või indeksi väärtusel, näiteks välisvaluutal või intressimääradel – need sisalduvad sageli finantsinstrumendis eesmärgiga rakendada või toetada teatavat investeerimisstrateegiat või maandada või tasakaalustada teatavaid riske);
- toode põhineb alusvaral või indeksitel, mille väärtust on raske määrata või mille hind või väärtus ei ole avalikustatud;
- tootel on kindlaksmääratud investeerimistähtaeg ja investeeringu ennetähtaegse lõpetamisega kaasnevad näiteks leppetrahvid, mida ei ole täpselt selgitatud;
- tootest saadava investeerimistulu arvutamiseks kasutatakse mitut muutujat või keerulisi matemaatilisi valemeid;
- toode sisaldab garantiisid või kapitalikaitset, mis on tingimuslikud või osalised või võivad teatavate sündmuste toimumisel kehtivuse kaotada.

Keerukaks tuleks pidada näiteks järgmisi konkreetseid tooteid: varaga tagatud väärtpaberid, teatavat liiki võlakirjad (nt vahetusvõlakirjad ja allutatud võlainstrumendid), sertifikaadid, hinnavahelepingud, krediidiriski vahetustehingut sisaldavad võlakirjad, struktureeritud tooted ja ostutähed.

Peamised riskid ja puudused keerukatesse toodetesse investeerimisel

Kuigi keerukad tooted võivad kasu tuua, kaasnevad keerukatesse toodetesse investeerimisega teatavad riskid ja võimalikud puudused. Need riskid ja puudused ei pruugi olla selgelt nähtavad või kergesti mõistetavad. Teadlike investeerimisotsuste tegemiseks tuleb neist riskidest täielikult teadlik olla ja toote põhitunnuseid piisavalt mõista.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et toodet ei ole võimalik hõlpsasti müüa, juhul kui see tuleb müüa enne tähtpäeva. Kui toode ei ole likviidne – see on keerukate toodete puhul sageli nii –, on väga tõenäoline, et toode tuleb müüa ostuhinnast palju odavamalt (ja seepärast kaotate te raha) või toodet ei ole üldse võimalik müüa.

Finantsvõimenduse risk

Terminit „finantsvõimendus” kasutatakse võimalike tulude või kahjude mitmekordistamise viiside või strateegiatega (nt raha laenamine või selliste toodete nagu tuletisinstrumendid kasutamine) kirjeldamiseks. Teile võidakse suurema tulu saamiseks soovitada investeerida finantsvõimendusega, kuid mees tuleb pidada seda, et finantsvõimendus võib mitmekordistada ka kahjusid.

Tururisk

Tururisk on turuhindade muutumisest tulenev igapäevane kahjude tekkimise risk. Keerukate toodetega võivad kaasneda erinevad tururiskid, sest need on ette nähtud investeerimiseks eraldiseisvatele alusvara turgudele (nt aktsiatesse, intressimääradesse, vahetuskurssidesse, kaupadesse).

Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et toote emitent või temaga seotud äriühing jätab oma lepingulised kohustused täitmata ega maksa investeringut tagasi.

Reitinguagentuurid määravad teatavatele instrumentidele reitingu. Kui kaalute investeerimist reitinguga instrumenti, peaksite olema kindel, et mõistate reitingu tähendust. Madal reiting tähendab suuremat riski, et emitent jätab oma lepingulised kohustused täitmata ja te ei saa investeeritud raha tagasi. Kõrge reiting tähendab palju väiksemat ohtu, et emitent jätab oma lepingulised kohustused täitmata, kuid see ei pruugi tähendada, et instrument tagab teile oodatava tulu. Peaksite ka meeles pidama, et emitendi reiting võib toote eluea jooksul muutuda.

Keerukuse hind

Toote keerukas struktuur võib tähendada, et toote hind on kõrgem, sest te maksate toote tunnuste eest. Toote struktuuris sisalduvad tavaliselt ka komisjoni- ja muud tasud, mis ei ole seega selgelt märgatavad.

Lisateave

Kontrollige alati, kas asjaomasel äriühingul on luba tegeleda teie riigis investeerimistegevusega. Seda saab kontrollida selle äriühingu riigi järelevalveasutuse veebilehelt. Kui äriühingul puudub luba või seda ei reguleerita, on suurem tõenäosus, et äriühing ei järgi investorite kaitse eeskirju ja teil ei pruugi olla juurdepääsu kaebuste lahendamise menetlusele või investeringute tagamise skeemidele.

Riikide järelevalveasutuste ja nende veebilehelt nimekiri on avaldatud ka ESMA veebilehel aadressil <http://www.esma.europa.eu>.